

Vergaderjaar 2011–2012

32 473

Regels inzake de volkshuisvesting, de ruimtelijke ordening en het milieubeheer in de openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES)

E

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2011

Bij de behandeling van het wetsvoorstel, houdende regels inzake de volkshuisvesting, de ruimtelijke ordening en het milieubeheer in de openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Wet VROM BES, Kamerstukken serie 32 473) in uw Kamer op dinsdag 11 oktober 2011, hebt u mij verzocht een brief aan u te richten met de wijze waarop de implementatie van de wet in praktijk vorm zal krijgen. Leden van de Eerste Kamer brachten hun zorgpunten met betrekking tot de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het wetsvoorstel naar voren.

Bij het wetgevingsoverleg heb ik benadrukt dat ik de zorg van uw Kamer deel.

Ik sta daarom een stapsgewijze toepassing van de milieuregelgeving voor, waarbij de meest prioritaire onderwerpen het eerst worden geadresseerd. Afgelopen weken is samen met de bestuurscolleges van de openbare lichamen overleg gevoerd over de implementatie van de Wet VROM BES. De betrokken bestuurscolleges kunnen zich vinden in onderstaande aanpak om uiteindelijk te komen tot een adequaat uitvoeringsniveau van de Wet VROM BES. Deze aanpak zal gebaseerd zijn op de pijlers subsidiariteit, proportionaliteit, solidariteit en betaalbaarheid.

Subsidiariteit

Het huidige wetsvoorstel VROM BES is een raamwet, welke de komende jaren nader ingevuld zal gaan worden met algemene maatregelen van bestuur en lokale verordeningen (zie bijlage 1¹). Bij deze nadere invulling zal rekening gehouden worden met het subsidiariteitsbeginsel. Waar lokale maatregelen voldoen, zal regelgeving van de centrale overheid achterwege blijven. De geldende lokale regelgeving is daarbij in eerste instantie maatgevend, daar waar verbetering of verscherping redelijkerwijs plaats kan vinden zal deze worden doorgevoerd.

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 149627.

Proportionaliteit

Voorkomen moet worden dat inwoners en bedrijven in Caribisch Nederland een stortvloed aan nieuwe, andere regels over zich heen krijgen. Ik sta voor een aanpak die rekening houdt met de omstandigheden waarin men op de eilanden leeft. Nieuwe regels mogen de eilandbewoners niet onevenredig in hun leefomstandigheden beperken. Ik wil de Wet VROM BES dan ook gefaseerd in werking laten treden en waar nodig met overgangsregelingen. Urgente milieuproblemen zullen worden opgepakt met zo laag mogelijk bestuurlijke, administratieve en maatschappelijke lasten, terwijl milieuproblemen die op de eilanden geen rol van betekenis spelen ook niet gereguleerd zullen worden. Zoals de inhoud van de Wet VROM BES al aangeeft zal prioriteit worden gegeven aan met name afvalbeheer, bodem- en waterbeheer (incl. afvalwaterzuivering), vergunningverlening aan en toezicht op grote bedrijven en – buiten het kader van de Wet VROM BES – drinkwater. Hierbij zal overigens ook maatwerk worden geboden: de milieuproblematiek is op de drie eilanden niet eensluidend.

Solidariteit

Caribisch Nederland is sinds 10 oktober 2010 onderdeel van het Nederlands staatsbestel geworden. Daarmee hebben alle inwoners van Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving en natuurwaarden in Caribisch Nederland gekregen. Dat impliceert ook steun vanuit Europees Nederland aan hun Caribische landgenoten, in technische en financiële zin. Binnen het kader van de uitvoering van de Wet VROM BES zal dan ook gezocht worden naar kansen en mogelijkheden om de Caribische eilanden onderdeel te laten worden van beheersgebieden van bestaande (overheids-)diensten in Nederland.

Betaalbaarheid

Financiële aspecten die voortvloeien uit het in werking treden van dit wetsvoorstel mogen niet leiden tot een onevenredige stijging van de kosten van levensonderhoud voor inwoners van Caribisch Nederland. Rioolheffing, afvalheffing en andere nader in te vullen (belasting)maatregelen zullen rekening moeten houden met de draagkracht van de eilandbewoners.

Naar verwachting kunnen de kosten van het beheer en de exploitatie van riolering, drinkwatervoorziening en afvalscheiding niet volledig worden doorberekend aan deze kleine leefgemeenschappen en de toeristen. In het hieronder beschreven implementatieplan zal hiervoor een oplossing gevonden moeten worden die recht doet aan de hiervoor beschreven elementen proportionaliteit en solidariteit.

Implementatieplan

Ik zal samen met de drie openbare lichamen komen tot een gezamenlijk gedragen implementatieplan per eiland. Het is de eilandbesturen duidelijk dat ook zij zullen moeten investeren in apparaatopbouw, vorming en opleiding van ambtenaren, samenwerkingsvormen en draagvlak binnen de organisatie. Wil men in Caribisch Nederland vorm geven aan de wens om zelfsturend de wetgeving uit te willen voeren, dan zal geïnvesteerd moeten worden in een structurele organisatieopbouw, waarmee de uitvoering van ruimtelijk en milieubeleid is gewaarborgd.

In het implementatieplan zullen de kosten van uitvoering van de Wet VROM BES goed tegen het licht worden gehouden. De kosten van uitvoering van de wet voor de openbare lichamen worden meegenomen in het onderzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijks-

relaties betreffende de draagkracht van inwoners van Caribisch Nederland. Eventuele aanpassing van de vrije uitkering voor de BES-eilanden vindt na 2012 plaats. Voor 2012 zal ik samen met de eilanden zoeken naar tussentijdse financieringsbronnen van activiteiten die voor dat jaar ingepland staan. Verder ben ik, zoals tijdens het overleg met uw Kamer aan de orde is geweest, in gesprek met organisaties op het terrein van drinkwater en afvalwaterzuivering die mogelijk bereid zijn om, op basis van het uitgangspunt van solidariteit, Caribisch Nederland te ondersteunen. Ik heb de intentie om met de betreffende sectoren tot duidelijke afspraken hierover te komen. Dit zal enige tijd vergen en tot die tijd ben ik bereid de exploitatiekosten van de afvalwaterzuivering op Bonaire voor mijn rekening te nemen.

De uitgangspunten van het implementatieplan heb ik in bijlage 2¹ bijgevoegd. Hierin wordt zichtbaar dat het aantal verplichtingen voortvloeiend uit de Wet VROM BES voor de openbare lichamen, waaraan nog geen enkele vorm van uitvoering is gegeven, zeer gering is. Dat ligt anders wanneer de openbare lichamen er voor kiezen om op adequate wijze uitvoering te gaan geven aan allesomvattend, integraal milieubeleid. Dat vergt vanzelfsprekend een veel grotere personele en financiële inspanning.

Ik ben er van overtuigd dat de prioriteiten die voor 2012 zijn opgenomen in het implementatieplan ook in dat jaar uitgevoerd kunnen gaan worden, voor zover dat al niet het geval is. Met de meeste taken is namelijk al een begin van uitvoering gemaakt.

Om tot nadere invulling te komen van de Wet VROM BES heb ik besloten in 2012 twee formatieplaatsen (milieu) open te stellen in Caribisch Nederland voor lokale werknemers. Deze functies zijn structureel, waarmee de openbare lichamen zullen worden bijgestaan bij de verdere implementatie van de Wet VROM BES. Zij vormen tevens het aanspreekpunt voor inwoners, bedrijven en diensten op de eilanden om hen van advies te dienen over ruimtelijke ordening en milieu.

Milieuprogramma

Om tot concrete uitvoering van de Wet VROM BES te komen gaat het wetsvoorstel uit van milieuprogramma's die jaarlijks per openbaar lichaam worden vastgesteld. In het kader van het VNG-twinningproject Breda-Bonaire heb ik de gemeente Breda verzocht assistentie te verlenen aan de openbare lichamen om vanuit hun gemeentelijke praktijk de eilanden te assisteren met het stellen van prioriteiten en het maken van een planning en inschatting van benodigde menskracht en kosten van uitvoering. De milieuprogramma's zullen vorm geven aan een gefaseerde implementatie van regels, welke op basis van de Wet VROM BES gesteld worden of gaan worden. De stap-voor-stap-benadering die ik op deze wijze, conform de wens van uw Kamer, in samenspraak met de eilandbesturen hanteer, impliceert dat de precieze consequenties per deelterrein en per eiland uitkristalliseren en bepaald worden. Het beslissen over de implementatiemaatregelen is daarmee rechtstreeks gekoppeld aan de daadwerkelijke uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Een eerste inventarisatie ten behoeve van het milieuprogramma van Bonaire heb ik – mede op verzoek van het bestuurscollege van Bonaire – ter informatie bijgevoegd (bijlage 3). Deze inventarisatie vormt een goede basis om de gesprekken in te gaan over prioriteiten, planning, personele lasten en kosten. Een dergelijke inventarisatie, opgesteld in samenwerking met de gemeente Breda, wil ik ook laten uitvoeren voor Sint-Eustatius en Saba.

De brief van het bestuurscollege van Bonaire¹ is overigens een goede

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 149627.

indicator dat op de eilanden serieus aan de implementatie wordt gewerkt. Dit onderstreept nog eens het belang van spoedige inwerkingtreding van de wet.

In het licht van het nader concretiseren van de Wet VROM BES in amvb's en verordeningen heb ik met de openbare lichamen afgesproken alle regelingen gezamenlijk op te stellen, dan wel de eilandbesturen vroegtijdig te betrekken bij de totstandkoming van rijksregelingen. Ook bij het invoeren van nieuwe regelgeving zal voorlichting en communicatie plaats vinden met de bewoners van, bedrijven en diensten in Caribisch Nederland.

Ook ten aanzien van praktische implementatieproblemen zal ik de komende jaren expertise ter beschikking blijven stellen. Ook op dit moment gebeurt dat overigens al. Zo kan ik uw Kamer melden dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, op verzoek van het eilandbestuur van Sint-Eustatius, intensief bijstand verleent bij het in behandeling nemen van de vergunningaanvraag van het bedrijf NuStar.

Met bovenstaande benadering stem ik de feitelijke implementatie van de milieuwetgeving die op de BES eilanden van kracht wordt, zowel wat inhoud als wat fasering betreft, af op wat voor de eilanden belangrijk, haalbaar en uitvoerbaar is. Ik wil daarbij benadrukken dat de inwerkingtreding van de Wet VROM BES daar geen voorschot op neemt. In die wet worden immers geen normen voorgeschreven die zonder nadere uitvoeringsregelgeving toepassing zullen vinden. Anderzijds is het in werking treden van de Wet VROM BES een noodzakelijke voorwaarde voor een goede stapsgewijze implementatie van de milieuwetgeving op de eilanden. Ik wijs daarbij bijvoorbeeld op de verdeling van bevoegdheden tussen de eilandbesturen en de rijksoverheid en op de rechtsbasis die de Wet de eilandbesturen biedt om nadere uitvoeringsmaatregelen te treffen, waaronder ook de mogelijkheid om bepaalde heffingen in te voeren.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
J. J. Atsma